

Queers, zwarten: de discocultuur als blauwdruk voor een inclusief festival als Oerol, en een inclusieve samenleving. En je kunt er nog op dansen ook. 'Make disco queer again'

Jacob Haagsma · 16 juni 2022, 07:00 · Cultuur

Deel dit artikel



Dansen met dj Jasmine Perez. Foto: Neeke Smit

Inclusie, activisme en engagement spelen een grote rol in de Oerol-programmering en dus ook in de muziek. Wat heeft disco daar mee te maken? Alles.

Samen met Niels Nieuborg, de andere nieuwe muziekprogrammeur, is Thijs Weijland verantwoordelijk voor de muziekprogrammering op Oerol – en dan vooral de dj's. Maar dan weer niet voor Queen Of Disco, de fraaie voorstelling van Rightaboutnow Inc. over disco-icoon Sylvester – dat is een theaterboeking.

Toch loopt er een directe lijn tussen die voorstelling en wat Weijland voor ogen staat. Niet voor niets liep hij enkele weken geleden in Leeuwarden, waar hij en zijn collectief Supernature betrokken was bij Arcadia-project De Baren, rond met een petje met daarop de niet mis te verstane tekst Make disco queer again. „Een knipoog”, zegt hij. „Ik heb mijn eigen merchandise geregeld.”

Disco als blauwdruk

Disco: het is een genre dat vaak verkeerd begrepen wordt. Vooral de inclusiviteit van de vroege underground-discocultuur, die gemarginaliseerde groepen als zwarten, Puertoricanen (in New York vooral) en queers alle ruimte gaf, is nog steeds een mooi voorbeeld. Ook voor Oerol.

[Sylvester was de flamboyante 'Queen Of Disco': een voorstelling over de strijd om inclusie, de extase op de dansvloer, de vrijheid in de nacht](#)

En bovendien, zegt Weijland: „Disco was ook de blauwdruk van de hedendaagse clubcultuur. Ook al zien veel mensen dat niet. Of ze willen het niet zien.” Zonder disco hadden de dansvloeren van vandaag er heel anders uitgezien – als we al hadden gedanst.

Disco is dan ook de leidraad voor Weijlands muziekprogrammering, zeker als het gaat om de dj's in Club W, de tent waarin het 's avonds dansen geblazen is op het oude Westerkeyn-terrein. Disco in heel brede zin tenminste: de verschillende takken van de dansmuziek waarin dat genre zijn sporen heeft nagelaten. Hij vond die dj's vooral in zijn eigen netwerk. „We hebben een groepje, de Discogemeenscha.p. Bevriende dj's die elkaar dingen toesturen en zo..”

Paaldanser

Daar hoort ook het dj-duo Doppelgang bij, ofwel de van oorsprong Leeuwarder tweelingbroers Sander en Maurice de Graaf, die ook met Weijland in collectief Supernature zitten. Zij draaien zondagavond op de afsluiting van Oerol, op de Noordsvaarder.

['Jimme salle fan oans hore!' Queer-collectief Supernature schreef een manifest voor diversiteit en feest. Dat hangt nu aan de muur van het Leeuwarder stadhuis, vanwege Arcadia-project 'De Baren'](#)

Het is deze dinsdag de eerste dag dat Thijs Weijland weer de deur uit mag, na de verplichte quarantaine wegens corona. Opgelucht ademt hij de vrije buitenlucht weer in. We zitten backstage bij De Betonning, waar Joost van Bellen zijn ding gaat doen.

Van Bellen is een veteraan in het Nederlandse clubleven, de cultuur van de dansvloer en de nacht. Met clubs als Armageddon en Armadillo gaf hij kleur aan het Amsterdamse nachtleven. Uiteindelijk is daar de Titty Twister uit voortgekomen, de beruchte tent op festival Lowlands. Thijs Weijland was er nog paaldanser.

Over zijn avonturen schreef Van Bellen een boek, Nachtdier. „Een oprecht gelogen autobiografie”, noemt hij dat. Het loopt tot 1986, dus tot net voor de gemuteerde discovariant house de wereld voorgoed zou veranderen. Hij werkt aan een vervolg, en Nachtdier wordt de basis voor een achtdelige televisieserie.

Wat Van Bellen op deze zonovergoten dag op De Betonning gaat doen is een soort uitgebreide boekpresentatie, onder de noemer Nachtdier op boevenpad (dat had ooit de titel van dat boek moeten worden). „Laatst ook gedaan, op het Bevrijdingsfestival in Groningen. Drie uur lang, voor 16.000 mensen. Ik wou het wat uit de literaire wereld trekken, die is mij te navelstaarderig.”

Het trans icoon van Terschelling

Hij draait, en niet alleen disco. De Hardrock Karaokeband doet zijn ding, misschien komt de cast van Queen Of Disco nog langs voor een mopje Sylvester. En de moeder van Juno, „het trans icoon van Terschelling” volgens Weijland, gaat zich in een stewardessenpakje hullen.

Dat is een verwijzing naar een belangrijke passage in het boek, waarin de jonge hoofdpersoon met zijn familie voor het eerst naar Ibiza vliegt – nog ver voor dat eiland werd overgenomen door de house, die rechtstreekse afstammeling van de disco. Die stewardess is gemodelleerd naar Mathilde Willink, het jong en tragisch overleden nachticoon.. Zij is ook echt stewardess geweest.

Van Bellen vertelt in het boek over de velvet rage, zoals dat dan heet (naar een boek van psycholoog Alan Downs over het fenomeen): „dat je als homo al heel vroeg weet dat er iets niet klopt”, zegt hij, „dat je de lat voor jezelf heel hoog legt, in werk, in je uiterlijk. En dat kan weer neerslaan in eenzaamheid en zelfdestructief gedrag.”

De nacht, de vergunning, de plaatselijke horeca

Voor Van Bellen (net 60), en velen met hem, kwam de verlossing juist in de nacht, op de dansvloer. „In de nacht lijkt alles anders, daar vloeien dingen in elkaar over. Dat geeft nieuwe mogelijkheden, je kunt jezelf opnieuw uitvinden.”

Zo jammer, dus dat de nacht hier op Terschelling niet echt binnen bereik ligt van deze nachtdieren. Van Bellen doet zijn ding vroeg in de avond. Club W mag in het weekend door tot middernacht maar door de week moet de boel om elf uur leeg zijn, om half elf gaat de muziek al uit. Dus als het buiten nog licht is, in plaats van al licht – zoals het

Dat is een verwijzing naar een belangrijke passage in het boek, waarin de jonge hoofdpersoon met zijn familie voor het eerst naar Ibiza vliegt – nog ver voor dat eiland werd overgenomen door de house, die rechtstreekse afstammeling van de disco. Die stewardess is gemodelleerd naar Mathilde Willink, het jong en tragisch overleden nachticoon.. Zij is ook echt stewardess geweest.

Van Bellen vertelt in het boek over de velvet rage, zoals dat dan heet (naar een boek van psycholoog Alan Downs over het fenomeen): „dat je als homo al heel vroeg weet dat er iets niet klopt”, zegt hij, „dat je de lat voor jezelf heel hoog legt, in werk, in je uiterlijk. En dat kan weer neerslaan in eenzaamheid en zelfdestructief gedrag.”

De nacht, de vergunning, de plaatselijke horeca

Voor Van Bellen (net 60), en velen met hem, kwam de verlossing juist in de nacht, op de dansvloer. „In de nacht lijkt alles anders, daar vloeien dingen in elkaar over. Dat geeft nieuwe mogelijkheden, je kunt jezelf opnieuw uitvinden.”

Zo jammer, dus dat de nacht hier op Terschelling niet echt binnen bereik ligt van deze nachtdieren. Van Bellen doet zijn ding vroeg in de avond. Club W mag in het weekend door tot middernacht maar door de week moet de boel om elf uur leeg zijn, om half elf gaat de muziek al uit. Dus als het buiten nog licht is, in plaats van al licht – zoals het hoort, als de dj zijn laatste plaat heeft ingestart en je verdwaasd van alle ervaringen naar buiten rolt.

Vergunningen staan in de weg van nachtelijke extase en bevrijding. En afspraken met de plaatselijke horeca, die in de kleine uurtjes nog wat bij kan verdienen.